

Projekt

z dnia 16 października 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR XV/79/2025
RADY GMINY BOĆKI**

z dnia 24 października 2025 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 dla Gminy Boćki

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49), Rada Gminy Boćki uchwala co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Boćki stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Boćki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Piotr Zawadzki

PROGRAM WSPIERANIA RODZINY DLA GMINY **BOĆKI**

NA LATA 2025-2027

SPIS TREŚCI

WYKAZ SKRÓTÓW	2
WPROWADZENIE	3
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU	5
PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU	6
CHARAKTERYSTYKA GMINY BOĆKI	7
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE BOĆKI	8
POMOC SPOŁECZNA	8
PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN	14
PROBLEM PRZEMOCY WŚRÓD RODZIN	17
WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	22
WNIOSKI Z BADANIA UCZNIÓW	22
WNIOSKI Z BADANIA DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	23
WNIOSKI Z BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	25
PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU	27
CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU	28
ADRESACI PROGRAMU	36
ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	36
EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU	36
BIBLIOGRAFIA	38
SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYCIN	39
SPIS WYKRESÓW	39
SPIS TABEL	39
SPIS RYCIN	40

WYKAZ SKRÓTÓW

AA – Anonimowi Alkoholicy

AOON – Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością

BDL GUS – Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego

CIS – Centrum Integracji Społecznej w Boćkach

GBP – Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boćkach

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach

GOK – Gminny Ośrodek Kultury w Boćkach

KCPU – Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom

KDR – Karta Dużej Rodziny

KPP – Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim

KS – Klub „Senior+” w Dubnie

NGO – organizacje pozarządowe

NK – procedura „Niebieskie Karty”

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim

PIK – Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim

UG – Urząd Gminy Boćki

ZI – Zespół Interdyscyplinarny w Boćkach

WPROWADZENIE

Rodzina stanowi integralną część każdego społeczeństwa, a zarazem jego najmniejszą i podstawową komórkę. Jest najważniejszą grupą społeczną, w której człowiek przychodzi na świat i z którą łączą go wielorakie związki do końca życia. Jest grupą małą, pierwotną, o przewadze więzi osobistych, odznacza się międzypokoleniową i wielopokoleniową trwałością więzi, a członkostwo w niej jest autentyczne, dobrowolne i w zasadzie nierozzerwalne (z wyjątkiem porzucenia, rozwodu)¹.

Procesy industrializacji, urbanizacji i migracji w znaczący sposób zmieniły życie całych społeczeństw i rodzin. Przeobrażeniu uległa nie tylko struktura rodziny, ale również sposób jej funkcjonowania. Zmienił się model rodziny, zmalała jej liczebność, wzrosła jej anonimowość. Obok zinstytucjonalizowanego małżeństwa, funkcjonują także alternatywne formy życia rodzinnego.

Współczesny model rodziny z typu autorytatywnego przekształcił się w typ rodziny partnerskiej. Wskutek wspólnego rozwiązywania codziennych spraw, wspólnych doświadczeń małżonków, kształtuje się między nimi partnerski styl wzajemnych interakcji. Małżonkowie posiadają równe prawa i obowiązki. Kobieta i mężczyzna stają się równorzędnymi partnerami pod względem wykształcenia, pozycji społecznej, zainteresowań społecznych². Według Jana Żebrowskiego zmiany w strukturze wewnętrznej rodziny obejmują trzy zasadnicze elementy: zmianę pozycji i ról małżonków, zmianę pozycji dziecka w rodzinie, proces autonomizacji jednostki³.

Dynamiczne zmiany w zakresie życia rodzinnego, których współcześnie doświadczamy, spowodowały destabilizację niektórych rodzin. Pojawiły się problemy opiekuńczo-wychowawcze, uzależnienia, izolacja społeczna. Osłabieniu lub zerwaniu uległy więzi rodzinne, co istotnie wpłynęło na strukturę rodziny, jej spójność, pozytywne stosunki między wszystkimi członkami, zaburzyło równowagę wewnątrzrodzinną oraz wpłynęło na poczucie bezpieczeństwa domowników, rozwój osobowości dziecka, zdolności adaptacyjne. Przemiany gospodarczo-kulturowe kształtujące życie społeczeństwa spowodowały wzrost liczby osób bezradnych, nieradzących sobie z problemami dnia codziennego.

¹ Kawula S., Brągiel J., Janke A., *Pedagogika rodziny*, Toruń 1999, s. 49.

² Cudak S., *Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego*, [w:] *Pedagogika rodziny*, red. S. Cudak, Kielce 2007, s. 7.

³ Żebrowski J., *Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej*, [w:] *Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie*, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001, s. 23.

Niemniej, pojawiły się zjawiska o charakterze globalnym, tj. choroby cywilizacyjne, rosnący odsetek ludzi w wieku poprodukcyjnym, migracje oraz problemy na poziomie ponadlokalnym i lokalnym, tj. ubóstwo, bezrobocie, niewydolność opiekuńcza i wychowawcza, uzależnienia, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, bezpieczeństwa socjalnego, poczucie osamotnienia, rozpad rodziny itp. Wśród czynników, które składają się na dezintegrację rodziny, wymienić należy: niezaradność życiową członków rodziny, brak stabilizacji zawodowej i materialnej, niewydolność wychowawczą rodziców i zaniedbywanie obowiązków opiekuńczych względem dzieci, niski poziom kulturalny, intelektualny oraz moralny dorosłych, a także alkoholizm jednego lub obojga rodziców oraz przemoc domową. Zazwyczaj niekorzystne sytuacje w rodzinie współwystępują ze sobą. Z tego powodu coraz więcej rodzin i dzieci wymaga specjalistycznego wsparcia i zaangażowania wielu instytucji w przezwyciężanie istniejących dysfunkcji. Szukając prób pomocy dziecku, uwagę należy skupić nie tylko na problemach dziecka, ale także na problemach jego rodziny. Wobec tego w pracy socjalnej zaproponowano oddziaływanie zindywidualizowane, nakierowane w pierwszej kolejności na dzieci, a w drugiej na rodziców.

Podstawą do rozwiązywania problemów społecznych jest wsparcie rodziny w odbudowywaniu prawidłowych relacji w rodzinie oraz we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Powinno ono być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci i młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny przy jej aktywnym zaangażowaniu, uwzględniając zasadę pomocniczości.

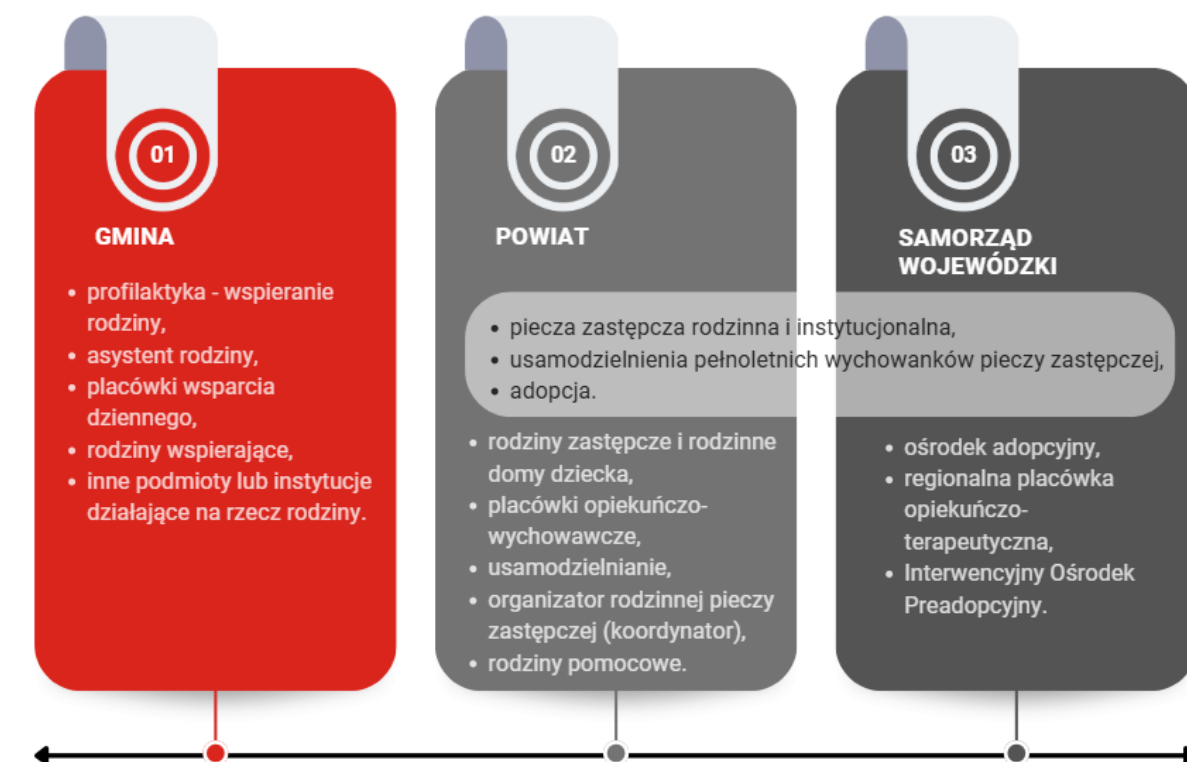
UZASADNIENIE WPROWADZENIA PROGRAMU

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2025 poz. 49) nakłada na gminy obowiązek opracowania i realizacji gminnych 3-letnich programów wspierania rodziny.

Celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, aby zarówno działania, jak również decyzje względem rodziny i jej członków były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji, tj. pomocy społecznej, szkoły, sądu, policji itp.

Ustawa dokonała podziału zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej. Kolejna rycina przybliży ten podział.

Rycina 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej

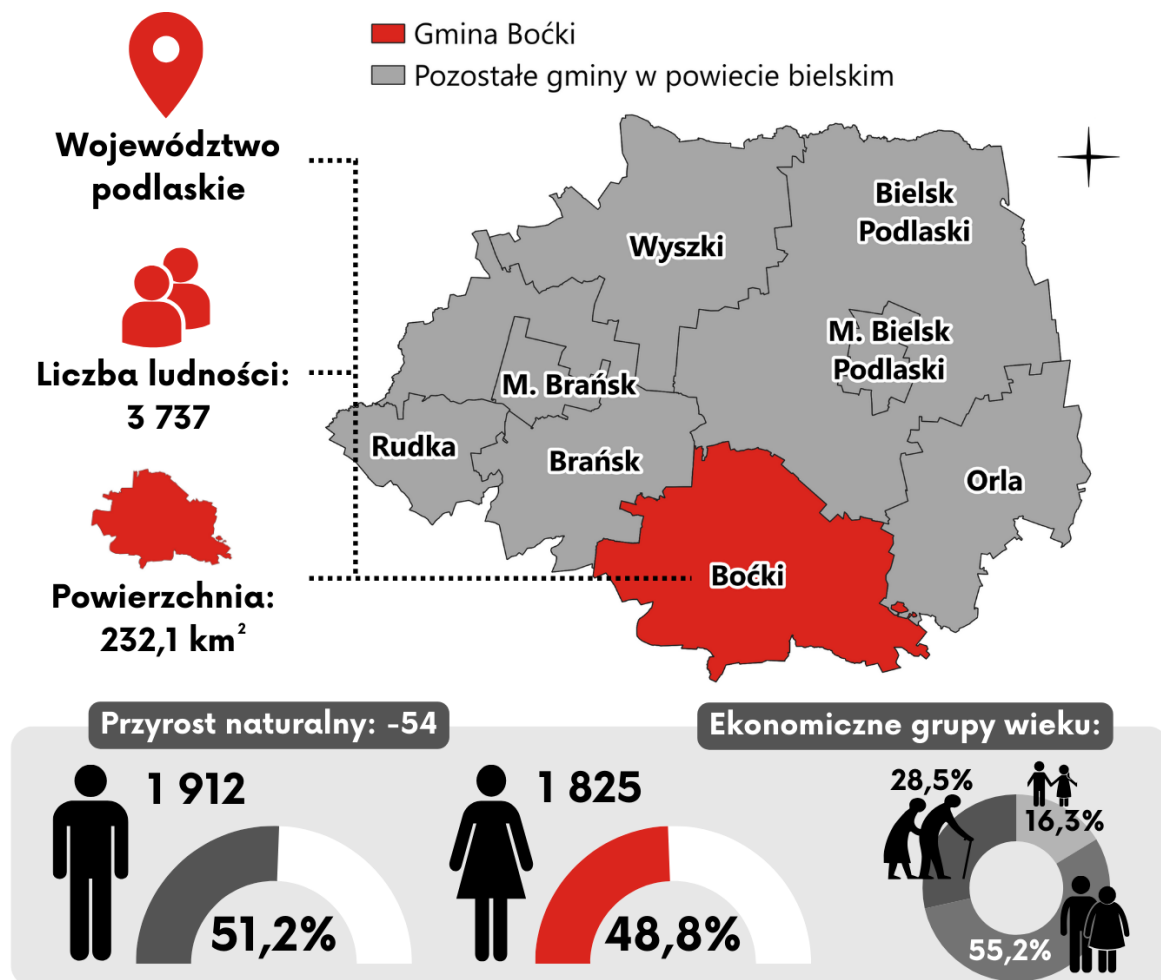

Źródło: Opracowanie własne w oparciu o ustawę o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA PROGRAMU

Zapisy Programu Wspierania Rodziny dla gminy Boćki na lata 2025-2027 są odzwierciedleniem standardów i norm prawa wynikających z ustawodawstwa krajowego, znajdujących się m.in. w:

- Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.,
- ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- ustawie z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny,
- ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych,
- ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- ustawie z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawie z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich,
- ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3.

CHARAKTERYSTYKA GMINY BOĆKI⁴**KULTURA**

- Gminny Ośrodek Kultury w Boćkach
- Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach

**OŚWIATA
I WYCHOWANIE**

- Punkt Przedszkolny w Boćkach
- Szkoła Podstawowa w Boćkach
- Szkoła Podstawowa w Andryjankach

**POMOC
I WSPARCIE**

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach
- Centrum Integracji Społecznej w Boćkach
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boćkach
- Zespół Interdyscyplinarny w Boćkach
- Punkt Informacyjno-Konsultacyjny

BEZPIECZEŃSTWO

- Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim
- 8 jednostek OSP

⁴Dane statystyczne umieszczone na grafice pochodzą z 2024 roku (BDL GUS, Raport o stanie gminy Boćki za 2024 rok)

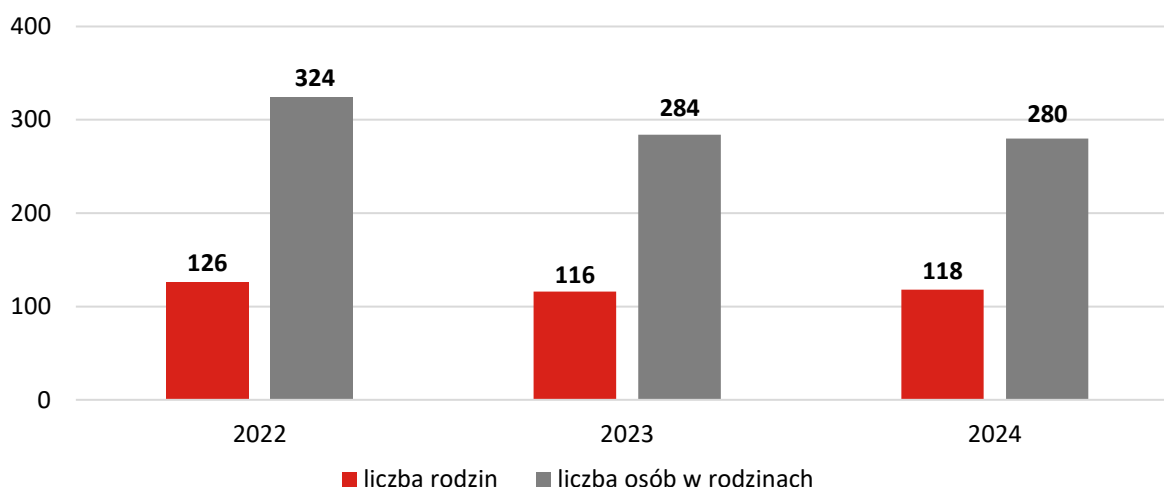
ANALIZA SYTUACJI DZIECKA I RODZINY W GMINIE BOĆKI

POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości⁵.

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Boćki jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2024 roku ze wsparcia Ośrodka skorzystało 280 osób ze 118 rodzin. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba rodzin, którym udzielono pomocy w Gminie ulegała wahaniom – najwyższą liczbę odnotowano w 2022 roku (126 rodzin). W przypadku liczby osób w rodzinach objętych wsparciem GOPS obserwuje się tendencje spadkowe – w 2024 roku odnotowano spadek na poziomie 13,6% względem roku 2022. Szczegółowe dane w tym obszarze przedstawia kolejny wykres.

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W 2024 roku przyznano łącznie 178 świadczeń rodzinom posiadającym jedno dziecko, 1 335 świadczeń rodzinom z dwójką dzieci, 2 877 świadczeń rodzinom z trójką dzieci oraz 229 świadczeń rodzinom z czwórką lub większą liczbą dzieci. Należy zauważyć, że rodziny w zdecydowanej większości korzystały ze świadczeń niepieniężnych. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

⁵ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

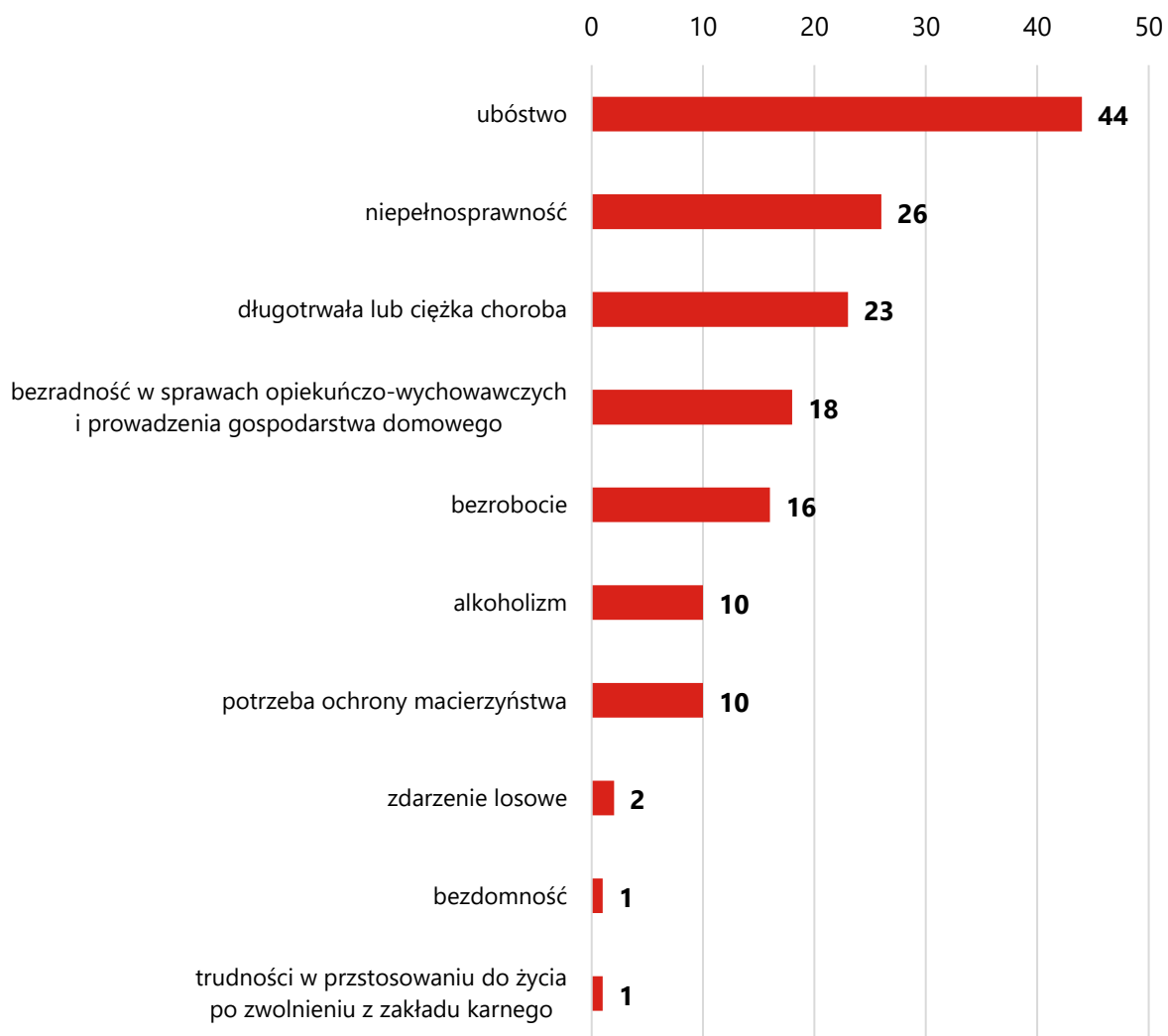
Tabela 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2024 roku

typ rodziny	liczba świadczeń niepieniężnych	liczba świadczeń pieniężnych	liczba świadczeń ogółem
jedno dziecko	175	3	178
dwoje dzieci	1 302	33	1 335
troje dzieci	2 847	30	2 877
czworo i więcej dzieci	228	1	229

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W 2024 roku w gminie Boćki najczęściej występującymi przyczynami trudnej sytuacji życiowej rodzin, a jednocześnie powodami ubiegania się o pomoc społeczną, wskazanymi przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej były kolejno: ubóstwo (44 rodziny), niepełnosprawność (26 rodzin), długotrwała lub ciężka choroba (23 rodziny) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (18 rodzin). Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

Wykres 2. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w 2024 roku

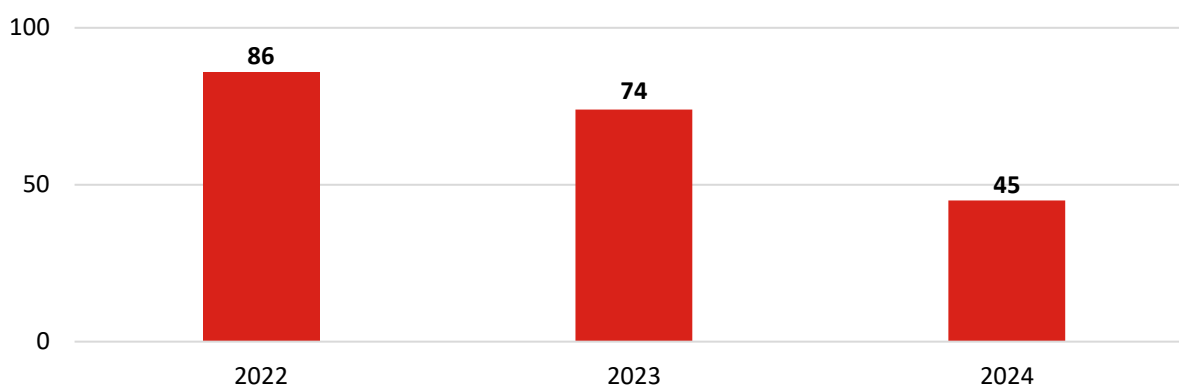

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych znalazła się na czwartym miejscu wśród najczęstszych powodów przyznawania pomocy. Objawia się ona m.in. brakiem umiejętności radzenia sobie z codziennymi obowiązkami związanymi z opieką nad dziećmi, trudnościami w stawianiu granic wychowawczych, organizacji czasu i zapewnianiu odpowiednich warunków do rozwoju. Często towarzyszą jej problemy wynikające z innych czynników, takich jak ubóstwo, bezrobocie, uzależnienia czy brak wsparcia społecznego. Sytuacja ta prowadzi do konieczności korzystania ze wsparcia instytucjonalnego, którego celem jest nie tylko udzielenie doraźnej pomocy materialnej, ale przede wszystkim wzmocnienie kompetencji wychowawczych rodziców i zapobieganie pogłębianiu się dysfunkcji w rodzinie.

Na następnym wykresie zaprezentowana została średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024. W analizowanym okresie dostrzegalna jest tendencja spadkowa w tym zakresie. W 2024 roku ze świadczeń korzystało średnio 45 rodzin, czyli o 47,7% mniej niż w 2022 roku.

Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Według ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, maksymalna liczba rodzin z którymi pracuje asystent rodzin nie może przekroczyć 15. W 2024 roku w GOPS zatrudnionych było 2 asystentów rodziny, przy czym jeden nie świadczył usług asystenckich gdyż przebywał na urlopie wychowawczym. Z usług asystenckich korzystały wówczas 4 rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Na przestrzeni analizowanych lat liczba asystentów rodziny była stała, z kolei liczba rodzin, które korzystały z ich usług uległa nieznacznemu wzrostowi. Szczegółowe dane zostały przedstawione w kolejnej tabeli.

Tabela 2. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Boćki na przestrzeni lat 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta rodziny	2	2	2
liczba asystentów rodziny w Gminie	3	3	4

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

W latach 2022-2024 w gminie Boćki nie funkcjonowały rodziny wspierające to znaczy takie, których zadaniem jest udzielanie pomocy rodzinie w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, m.in. poprzez udzielanie wskazówek dotyczących sprawowania opieki i wychowania dzieci, kształtowania i wypełniania podstawowych ról społecznych, organizacji czasu rodziny, pomocy w nauce, racjonalnego prowadzenia budżetu domowego oraz prowadzenia gospodarstwa domowego⁶.

W przypadku, gdy jeden z rodziców uchyla się od płacenia alimentów na rzecz dzieci, obowiązek ten jest realizowany z funduszu alimentacyjnego. W 2024 roku z omawianych świadczeń skorzystało 11 osób z 9 rodzin, a na ten cel przeznaczono 67 935 zł. W 2024 roku w stosunku do 2022 roku odnotowano spadek w zakresie liczby osób korzystających ze świadczenia oraz przeznaczanych na ten cel kwot. Szczegółowe dane w tym zakresie zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 3. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba osób	19	18	11
liczba rodzin	12	11	9
kwota świadczeń [zł]	92 271	86 719	67 935

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2024 rok.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach ponosi także wydatki związane z odpłatnością za pobyt dzieci w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej. W 2024 roku GOPS poniósł wydatki związane z odpłatnością za pobyt 5 dzieci w pieczy zastępczej na łączną kwotę 138 167 zł. Na przestrzeni analizowanych lat liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej ulegała wahaniom. Podobne tendencje odnotowano w przypadku kwoty odpłatności za ich pobyt. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

⁶ Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok

Tabela 4. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	6	4	5
kwota odpłatności za pobyt dzieci w pieczy zastępczej [zł]	118 790	141 537	138 167

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok oraz Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym z Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Boćki za rok 2022, 2023 i 2024.

Wsparcie rodzin przeżywających trudności o charakterze materialnym odbywa się w gminie Boćki, także poprzez realizację rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu”, który ma na celu ograniczenie zjawiska niedożywienia w społeczeństwie, w szczególności wśród dzieci i uczniów, osób znajdujących się w trudnej sytuacji ekonomicznej, ale także wymagających wsparcia w życiu codziennym, tj. osób starszych, samotnych i z niepełnosprawnościami, czy też zmagających się z chorobą lub innymi problemami ograniczającymi niezależne życie. Program obejmuje trzy moduły, w ramach których gminy zostają dysponentami środków rządowych i pośredniczą w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych. Wsparcie żywnościowe realizowane jest poprzez wydawanie posiłków w stołówkach lub dowożenie ich osobom dorosłym, w tym niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), które nie mają możliwości samodzielnego przygotowania dla siebie gorącego posiłku.

Na przestrzeni omawianych lat liczba osób korzystających ze świadczeń w formie posiłku w ramach rządowego wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu” uległa spadkowi i ostatecznie w 2024 roku przyjęła najniższą wartość wynoszącą 37 osób, a na ten cel przeznaczono 24 554 zł. Odbiorcami działań podejmowanych w ramach rządowego programu dożywiania są w szczególności dzieci i młodzież do 18 roku życia, a pomoc w formie posiłków świadczona jest m.in. w ramach działalności stołówek szkolnych. W 2024 roku pomoc pieniężna została udzielona 49 mieszkańcom na łączną kwotę 26 800 zł, należy jednak zauważyć, że w przeciwieństwie do formy niepieniężnej w przypadku tych świadczeń odnotowano wzrost liczby beneficjentów – w 2024 roku było to 49 osób. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentuje kolejna tabela.

Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano wsparcie w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022		2023		2024	
	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)	liczba osób	kwota świadczeń (zł)
posiłek	51	23 848	43	25 038	37	24 554
forma pieniężna	35	14 050	36	16 600	49	26 800

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2023 i 2024 rok.

Na terenie Gminy nie funkcjonują placówki wsparcia dziennego, co świadczy o ograniczonej dostępności usług umożliwiających kompleksową opiekę i aktywizację dzieci oraz rodzin w trudnej sytuacji, a także o potencjalnej potrzebie rozwinięcia takich form wsparcia w przyszłości.

W gminie Boćki uczniowie z rodzin o niskich dochodach mogą korzystać ze stypendiów socjalnych. Łączna liczba uczniów objętych wsparciem w 2024 roku wyniosła 23, a kwota przyznanych świadczeń – 32 900 zł⁷.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach w 2024 roku realizował Program Fundusze Europejskie na Pomoc Żywnościową 2021-2027, którego celem było wsparcie osób w trudnej sytuacji materialnej – ze wsparcia skorzystało 81 mieszkańców Gminy⁸.

Dla rodzin wielodzietnych z terenu Gminy proponowane jest wsparcie w postaci Karty Dużej Rodziny, która stanowi system zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin 3+ zarówno w instytucjach publicznych, jak i w firmach prywatnych. Posiadacze Karty mają możliwość korzystania z oferty podmiotów m.in. z branży spożywczej, paliwowej, bankowej czy rekreacyjnej, po niższej cenie. KDR wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług. Rodzice mogą korzystać z karty dożywotnio, a dzieci – do 18 roku życia lub do ukończenia nauki (maksymalnie do osiągnięcia 25 roku życia). W 2024 roku przyznano 27 Kart⁹.

⁷ Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym z Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Boćki za rok 2024

⁸ tamże

⁹ tamże

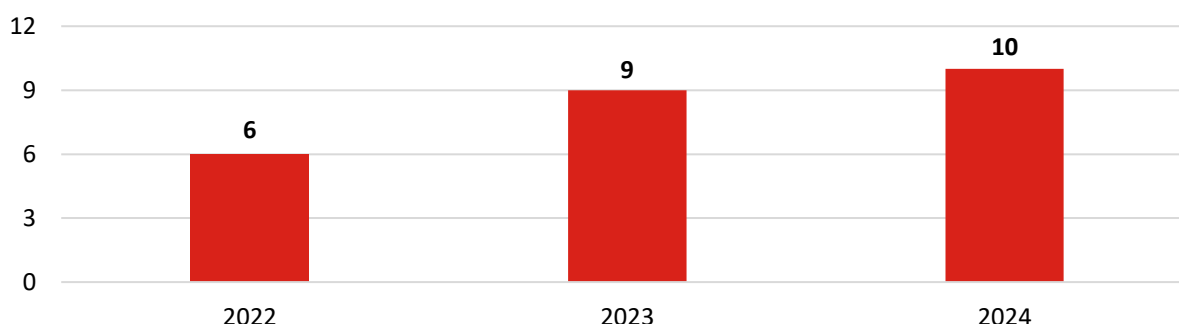
W 2024 roku na terenie Gminy kontynuowano działania na rzecz wsparcia osób starszych, odpowiadając na rosnące potrzeby tej grupy społecznej w zakresie opieki, integracji oraz aktywizacji. W ramach tych działań na terenie Gminy funkcjonował Klub Senior+ w Dubnie. Klub oferował możliwość udziału w zajęciach edukacyjnych, kulturalnych i rekreacyjnych, z którego skorzystało wówczas 21 osób¹⁰. Jednym z przykładów inicjatyw sprzyjających integracji międzypokoleniowej i budowaniu więzi społecznych była także organizacja rajdu rowerowego przez Gminną Bibliotekę Publiczną we współpracy z GKRPA w Boćkach, promującego aktywny tryb życia oraz wzmacnianie wartości rodzinnych.

Na terenie Gminy funkcjonuje Centrum Integracji Społecznej, którego celem jest wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez działania w zakresie reintegracji społecznej i zawodowej. CIS umożliwia uczestnikom zdobycie nowych umiejętności, podniesienie kwalifikacji oraz przygotowanie do powrotu na rynek pracy. Ważnym elementem jego funkcjonowania jest również rozwijanie kompetencji społecznych, budowanie motywacji do aktywności zawodowej oraz wzmacnianie odpowiedzialności i samodzielności życiowej. Dzięki temu Centrum Integracji Społecznej pełni istotną rolę w procesie wspierania rodzin, przyczyniając się do poprawy sytuacji bytowej i społecznej mieszkańców Gminy.

PROBLEM UZALEŻNIEŃ WŚRÓD RODZIN

W 2024 roku z pomocy GOPS w Boćkach z powodu uzależnienia od alkoholu skorzystało 10 rodzin. Można zauważyć, że na przestrzeni lat 2022-2024 ich liczba uległa wzrostowi, gdyż w 2022 roku było to 6 rodzin, a w 2023 roku – 9. W analizowanym okresie nie odnotowano przypadków rodzin korzystających ze wsparcia GOPS z powodu narkomanii.

Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.

¹⁰ Sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach za 2024 rok

Problem nadużywania alkoholu pozostaje jednym z kluczowych wyzwań społecznych, oddziałującym nie tylko na zdrowie jednostki, lecz także na funkcjonowanie rodzin i całej społeczności lokalnej. Skutki uzależnień obejmują zarówno obszar zdrowotny, jak i społeczny czy ekonomiczny, generując potrzebę podejmowania zintegrowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i wspierających. Szczególnie istotne jest angażowanie różnych grup wiekowych – od dzieci i młodzieży, które wymagają wczesnej profilaktyki, po osoby dorosłe i seniorów, dla których kluczowe staje się wzmacnianie postaw prozdrowotnych i tworzenie alternatywnych form spędzania czasu wolnego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych powołana do wykonywania zadań Gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, prowadzi swą działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W 2024 roku w skład Komisji wchodziło 8 członków.

Dane dotyczące działań GKRPA podejmowanych wobec osób uzależnionych w latach 2023-2024 przedstawia kolejna tabela. W 2024 roku członkowie GKRPA przeprowadzili rozmowy z 18 osobami uzależnionymi od alkoholu oraz 11 członkami ich rodzin. W latach 2023-2024 zaobserwowano wzrost zarówno w zakresie liczby osób z problemem alkoholowym, jak i w przypadku członków ich rodzin, z którymi Komisja przeprowadziła rozmowy. Jednocześnie w omawianym czasie Komisja każdorazowo wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 3 osób.

Tabela 6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
liczba osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	12	18
liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi przeprowadzono rozmowy	8	11
liczba osób, wobec których wystąpiono do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	3	3

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

W 2024 roku na terenie gminy Boćki realizowano programy rekomendowane w ramach Systemu Rekomendacji Programów Profilaktycznych i Promocji Zdrowia Psychicznego prowadzonego przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom, Ośrodek Rozwoju Edukacji oraz Instytut Psychiatrii i Neurologii. Były to programy: *Przyjaciele Zippiego* oraz *Apteczka Pierwszej Pomocy Emocjonalnej*. Zgromadziły one łącznie 37 uczestników, w tym 33 uczniów oraz 4 nauczycieli/wychowawców¹¹. Ponadto na terenie Gminy prowadzono działania profilaktyczne, niebędące ustrukturyzowanymi programami, w tym spektakle, w których uczestniczyło 110 osób, a także imprezy sportowe, które zgromadziły 100 uczestników¹².

Na terenie gminy Boćki osoby doświadczające sytuacji kryzysowych mogą uzyskać pomoc i wsparcie w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym, który w 2024 roku był czynny średnio 4 godziny w miesiącu, a poradnictwo było świadczone przez psychologów. Zgodnie z danymi zawartymi w Sprawozdaniach z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień, w 2024 roku udzielono 16 porad 10 osobom z problemem alkoholowym – w porównaniu do roku 2023 liczba osób uległa wzrostowi, z kolei liczba udzielonych im porad odnotowała spadek, co może świadczyć o tym, że zgłaszający się mieszkańcy częściej poszukiwali jednorazowej konsultacji lub krótszego wsparcia zamiast długofalowej pomocy terapeutycznej. Liczba członków rodzin osób uzależnionych od alkoholu korzystających we wsparcia w Punkcie utrzymywała się na stałym poziomie – każdorazowo z poradnictwa skorzystały 2 osoby, którym udzielono 4 porad. W latach 2023-2024 w ramach działalności PIK nie udzielano porad osobom dotkniętym problemem uzależnienia od narkotyków.

Tabela 7. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w zakresie uzależnień w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
osoby z problemem alkoholowym	4	10
liczba porad udzielonych osobom z problemem alkoholowym	20	16
dorośli członkowie rodziny osoby z problemem alkoholowym	2	2
liczba porad udzielonych dorosłym członkom rodziny osoby z problemem alkoholowym	4	4

Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

¹¹ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

¹² tamże

Na terenie Gminy nie funkcjonują grupy wsparcia dla osób uzależnionych oraz współuzależnionych, co uzasadnia potrzebę rozwoju tego typu form wsparcia w ramach lokalnego systemu profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień.¹³

PROBLEM PRZEMOCY WSRÓD RODZIN

Głównym podmiotem odpowiedzialnym za rozwiązywanie problemów dotyczących zjawiska przemocy jest Zespół Interdyscyplinarny w Boćkach. W celu bezpośredniej pracy z rodzinami, w których dochodzi do zachowań przemocowych w ramach Zespołu powoływane były grupy diagnostyczno-pomocowe. Na przestrzeni lat 2022-2024 liczba posiedzeń Zespołu uległa wzrostowi – w latach 2022-2023 roku odbyły się po 4 spotkania, natomiast w 2024 roku odnotowano ich 6. W ciągu ostatnich lat liczba funkcjonujących na terenie Gminy grup diagnostyczno-pomocowych zwiększyła się. Podobne tendencje zaobserwowano w przypadku liczby spotkań tych grup, która w latach 2022-2024 roku zwiększyła się ponad dwukrotnie.

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	6
liczba grup diagnostyczno-pomocowych	5	15	22
liczba spotkań grup diagnostyczno-pomocowych	28	30	67

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

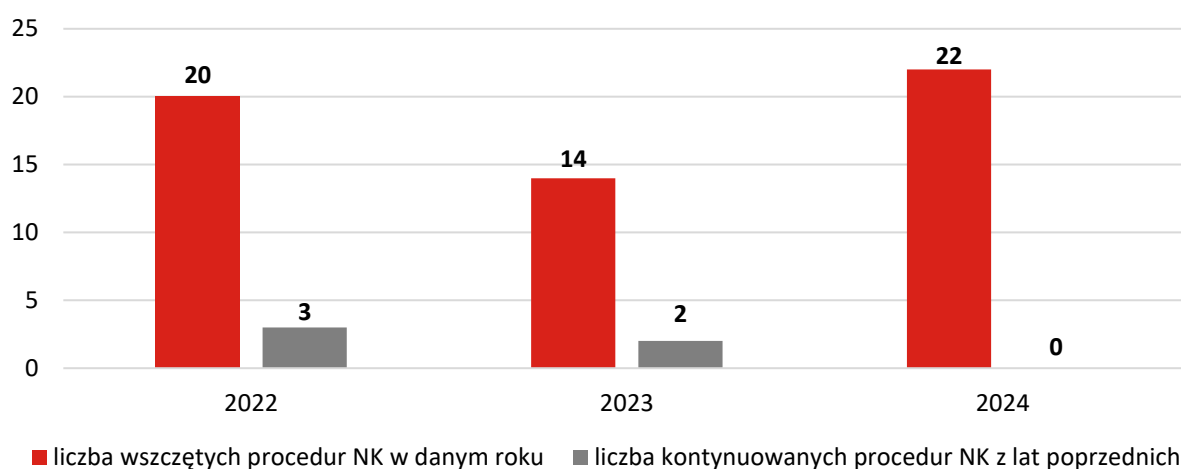
Podjęmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny doświadczającej przemocy domowej odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty” i nie wymaga zgody osoby nią dotkniętej. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy domowej. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu ZI. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” w przypadku powzięcia w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia

¹³ Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2024 rok

stosowania przemocy wobec osób doznających przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.

Na przestrzeni lat 2022-2024 dostrzec można wahania liczby wszczętych procedur „Niebieskie Karty” – w 2022 roku było to 20 formularzy „Niebieska Karta – A”, w 2023 roku – 14, natomiast w 2024 roku – 22. Jednocześnie w analizowanym okresie odnotowano spadek w zakresie liczby kontynuowanych procedur, ostatecznie w 2024 nie było takich przypadków. Szczegółowe informacje w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 5. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur NK na przestrzeni lat 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

Przemoc domowa jest zjawiskiem, które może dotknąć każdego – niezależnie od wieku, płci, statusu społecznego czy miejsca zamieszkania. W latach 2022-2024 liczba osób doznających przemocy domowej na terenie gminy Boćki przyjmowała tendencje wzrostowe – ostatecznie w 2024 roku odnotowano 72 przypadki. Każdorazowo to kobiety stanowiły największą grupę osób doznających przemocy. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

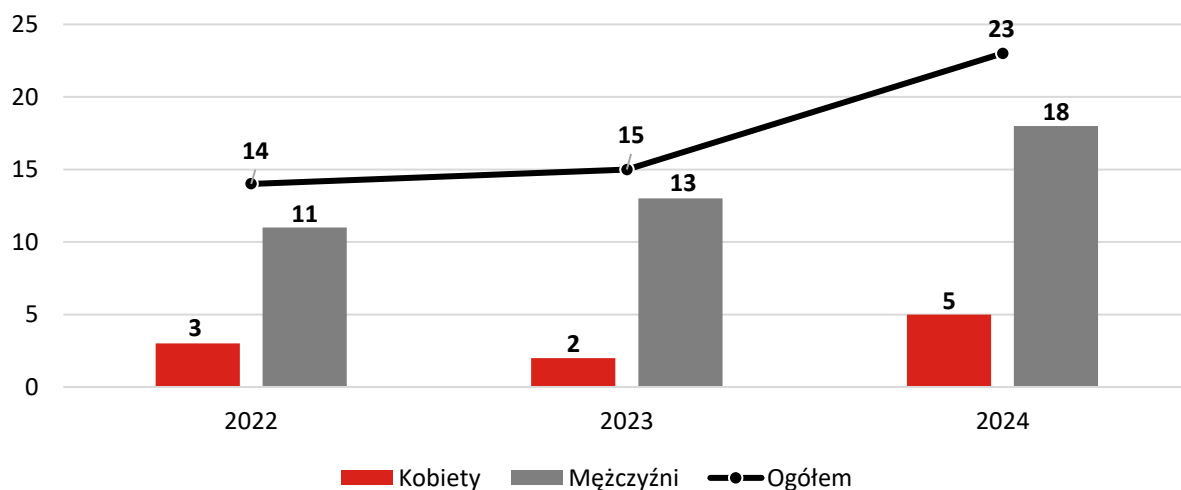
Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
Kobiety	10	10	26
Mężczyźni	2	7	24
Dzieci	3	0	22
Ogółem	15	17	72

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

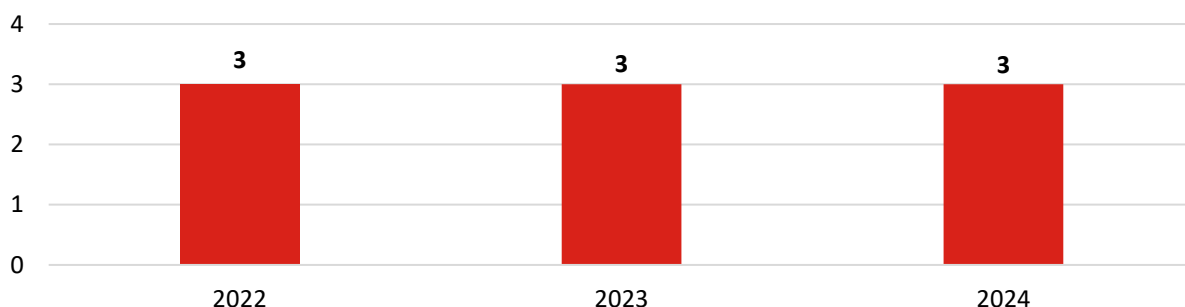
Analizy oraz dostępne dane wskazują, że osobami stosującymi przemoc są najczęściej mężczyźni. Tendencja ta znajduje odzwierciedlenie również na terenie Gminy, co odzwierciedla poniższy wykres. W latach 2022-2024 liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy uległa wzrostowi na poziomie 64,3% i ostatecznie w 2024 roku wyniosła 23. Mężczyźni każdorazowo stanowili ponad ¾ wszystkich osób stosujących przemoc. Zjawisko to wpisuje się w szerszy obraz problemu przemocy domowej obserwowany na poziomie krajowym, co potwierdza konieczność prowadzenia ukierunkowanych działań profilaktycznych, edukacyjnych i pomocowych, zarówno wobec osób doświadczających przemocy, jak i ją stosujących.

Wykres 6. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

W latach 2022-2024 liczba osób stosujących przemoc, wobec których zastosowano nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania, utrzymywała się na stałym poziomie i wynosiła po 3 osoby rocznie. Brak zmian w tym zakresie może świadczyć o stabilnym poziomie interwencji podejmowanych wobec osób stosujących przemoc, ale jednocześnie wskazuje, że problem ten nie uległ zmniejszeniu. Stała liczba nakazów może także odzwierciedlać zarówno utrzymującą się skalę zjawiska, jak i ograniczoną liczbę sytuacji, w których stosuje się ten środek ochrony osób doznających przemocy.

Wykres 7. Liczba osób stosujących przemoc, wobec których wystosowano nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania w latach 2022-2024

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

W latach 2022-2024 liczba zakończonych procedur NK stopniowo malała – z 17 w 2022 roku do 12 w roku 2024. Najczęstszym powodem zakończenia procedury było ustanie przemocy – takich przypadków w 2024 roku odnotowano 11. Jednocześnie systematycznie spadała liczba zakończonych procedur z uwagi na brak zasadności podejmowanych działań: w 2022 roku było ich 12, w 2023 roku – 3, a w 2024 roku – 1. Wyniki te świadczą o coraz trafniejszej diagnozie sytuacji rodzin oraz lepszym dopasowaniu interwencji do rzeczywistych potrzeb, co w efekcie sprzyja skuteczniejszej ochronie osób doświadczających przemocy.

Tabela 10. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2022-2024

wyszczególnienie	2022	2023	2024
z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie	5	10	11
z uwagi na brak zasadności podejmowanych działań	12	3	1
Ogółem	17	13	12

Źródło: Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023 oraz Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.

W ramach działań ukierunkowanych na podnoszenie poziomu wiedzy i kompetencji osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w 2024 roku zorganizowano m.in. 3-dniowe szkolenie dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego. Tematyka zajęć dotyczyła współpracy interdyscyplinarnej na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. W szkoleniu uczestniczyło 7 osób¹⁴.

¹⁴ Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024

W latach 2023-2024 w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego udzielano również porad osobom doznającym i stosującym przemoc domową. W 2023 roku zarówno liczba osób doznających przemocy, jak i osób ją stosujących wyniosła 2, natomiast w 2024 roku w przypadku osób doznających przemocy odnotowano wzrost do 5, podczas gdy liczba osób stosujących przemoc utrzymywała się na tym samym poziomie. W latach 2023-2024 w Punkcie odnotowano wzrost liczby porad udzielonych osobom doznającym przemocy domowej z 4 do 10. Oznacza to ponad dwukrotny wzrost, co może świadczyć o większej aktywności tej grupy w poszukiwaniu wsparcia. Z kolei w przypadku osób stosujących przemoc liczba porad spadła z 4 do 2. Konieczne jest zatem wzmocnienie działań informacyjno-profilaktycznych, w celu zwiększenia dostępności i świadomość mieszkańców na temat możliwości uzyskania pomocy w PIK.

Tabela 11. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w zakresie przemocy domowej w latach 2023-2024

wyszczególnienie	2023	2024
osoby doznające przemocy domowej	2	5
liczba porad udzielonych osobom doznającym przemocy domowej	4	10
osoby stosujące przemoc domową	2	2
liczba porad udzielonych osobom stosującym przemoc domową	4	2

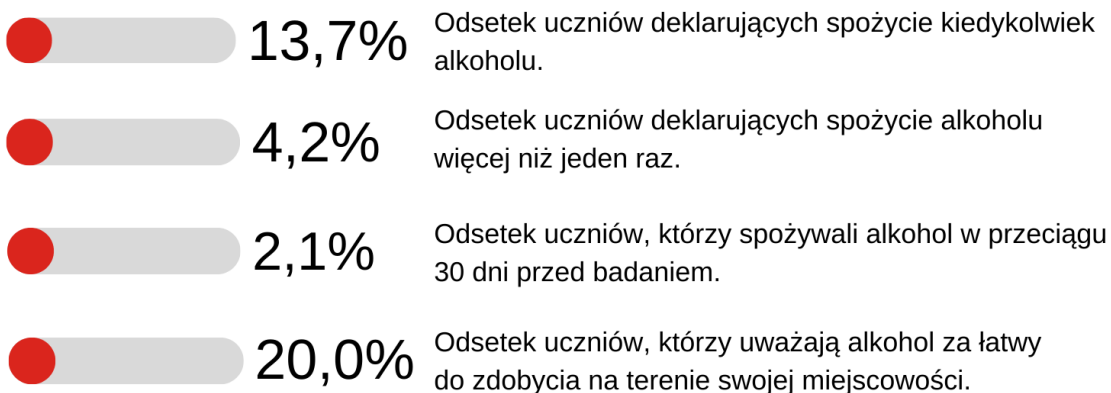
Źródło: Sprawozdanie z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.

WNIOSKI Z DIAGNOZY PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

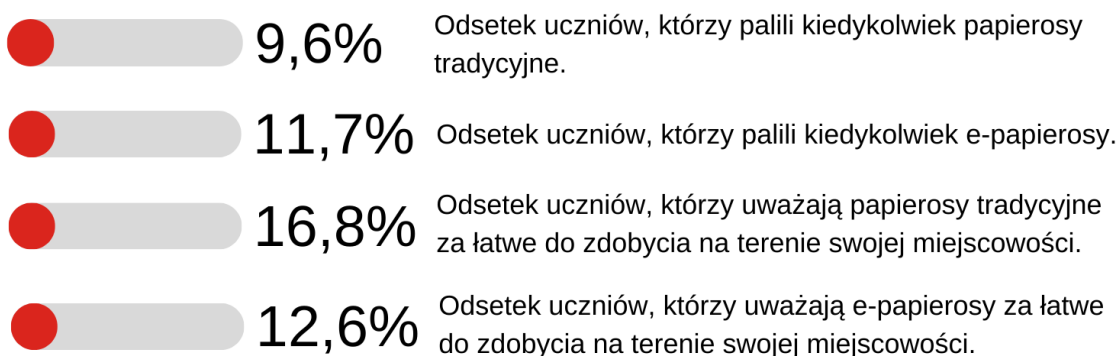
Wnioski przedstawione w niniejszym rozdziale wynikają z Diagnozy Problemów Społecznych na terenie Gminy Boćki przeprowadzonej w 2023 roku, w ramach której badaniem ankietowym objęto 201 osób, w tym 95 uczniów 100 dorosłych mieszkańców Gminy oraz 6 sprzedawców napojów alkoholowych. Celem Diagnozy było rozpoznanie aktualnej skali oraz określenie głównych problemów społecznych występujących w lokalnej społeczności gminy Boćki. Prezentowane wnioski zostały opracowane w formie graficznej. Należy podkreślić, że wnioski te odnoszą się wyłącznie do aspektów związanych z wykluczeniem społecznym, uzależnieniami oraz przemocą, tj. kwestiami poruszonymi w poprzednich rozdziałach, nie obejmując innych obszarów życia społecznego badanych respondentów. W celu zapoznania się z pozostałymi wynikami badań zachęcamy do lektury pełnego opracowania Diagnozy Problemów Społecznych na terenie Gminy Boćki.

WNIOSKI Z BADANIA UCZNIÓW¹⁵

ALKOHOL

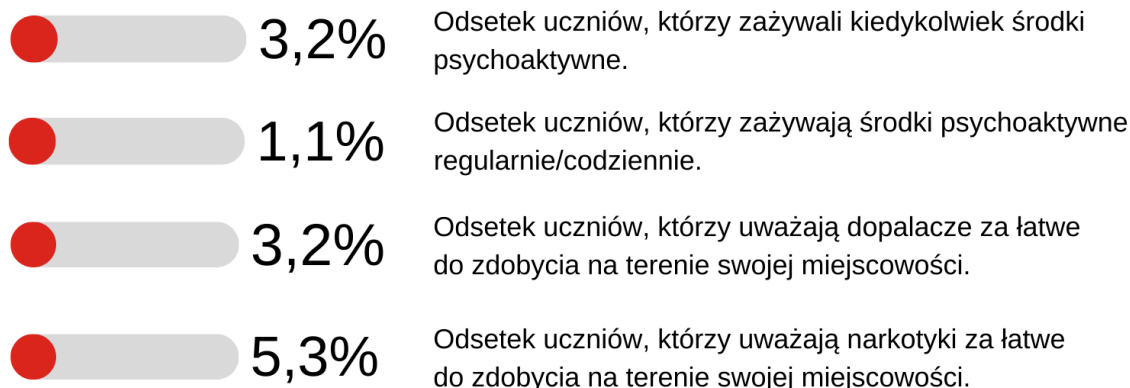

NIKOTYNIZM

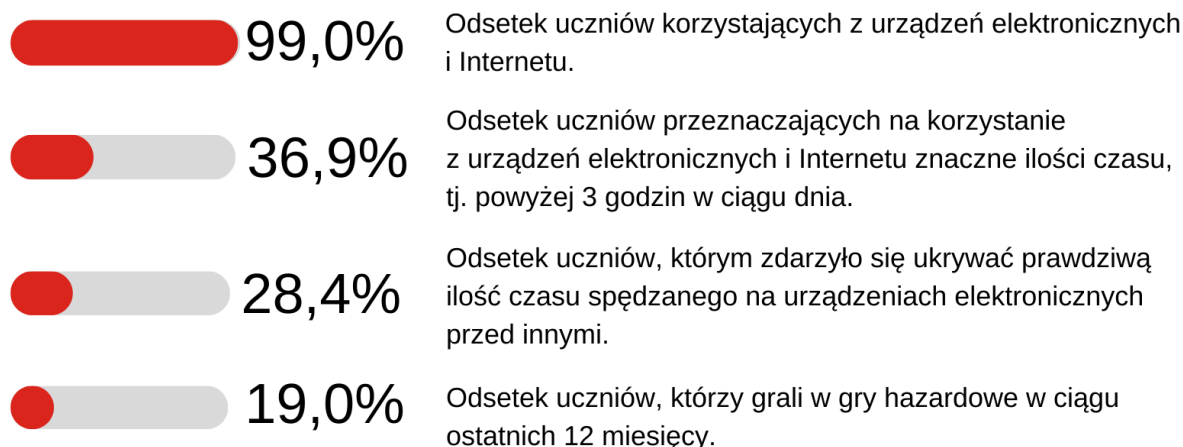

¹⁵ Odsetek uczniów został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=95

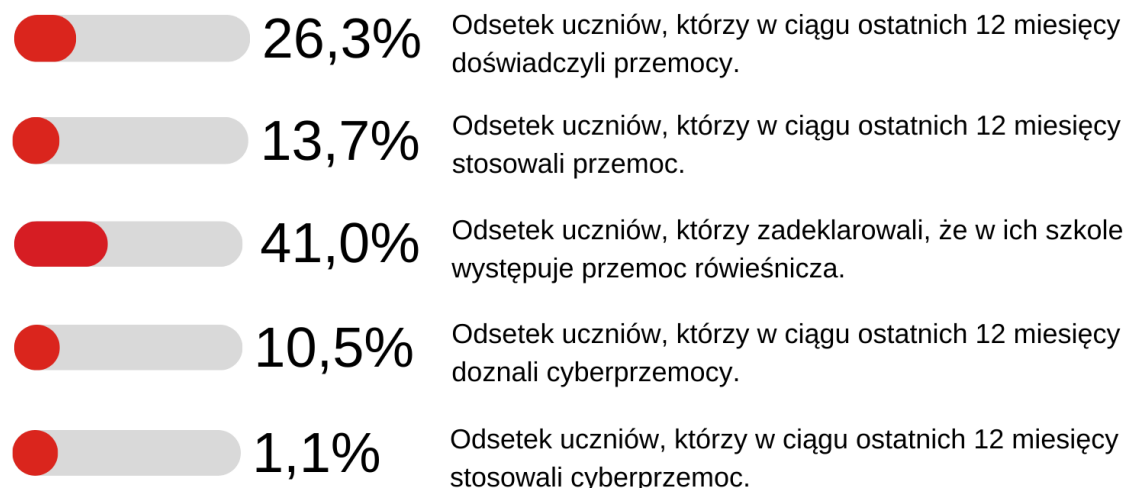
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

PROBLEMY NATURY BEHAVIORALNEJ

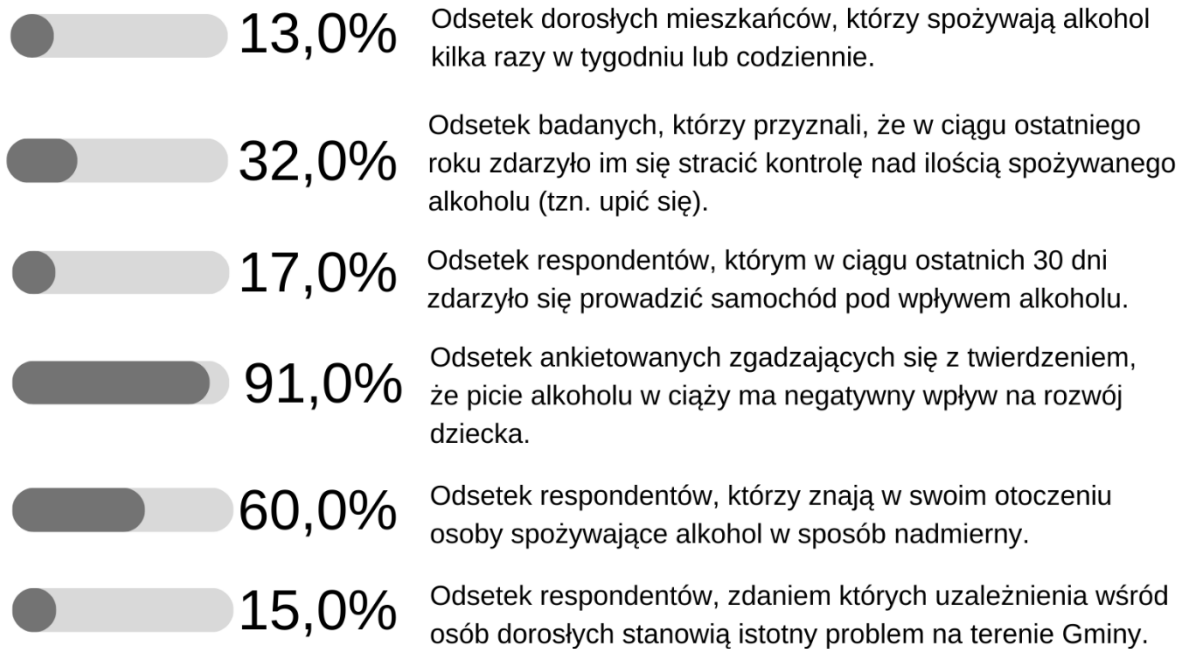

PRZEMOC

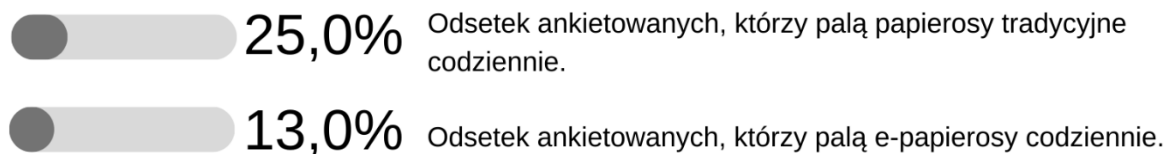

WNIOSKI Z BADANIA DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY¹⁶

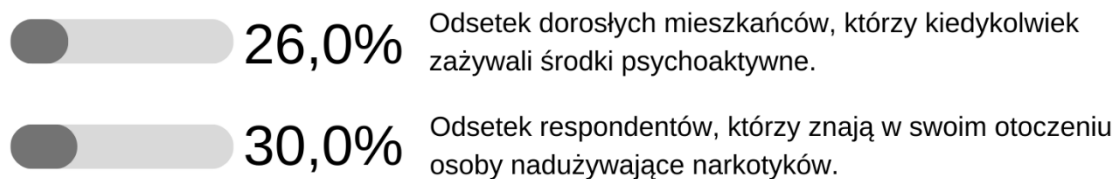
ALKOHOL

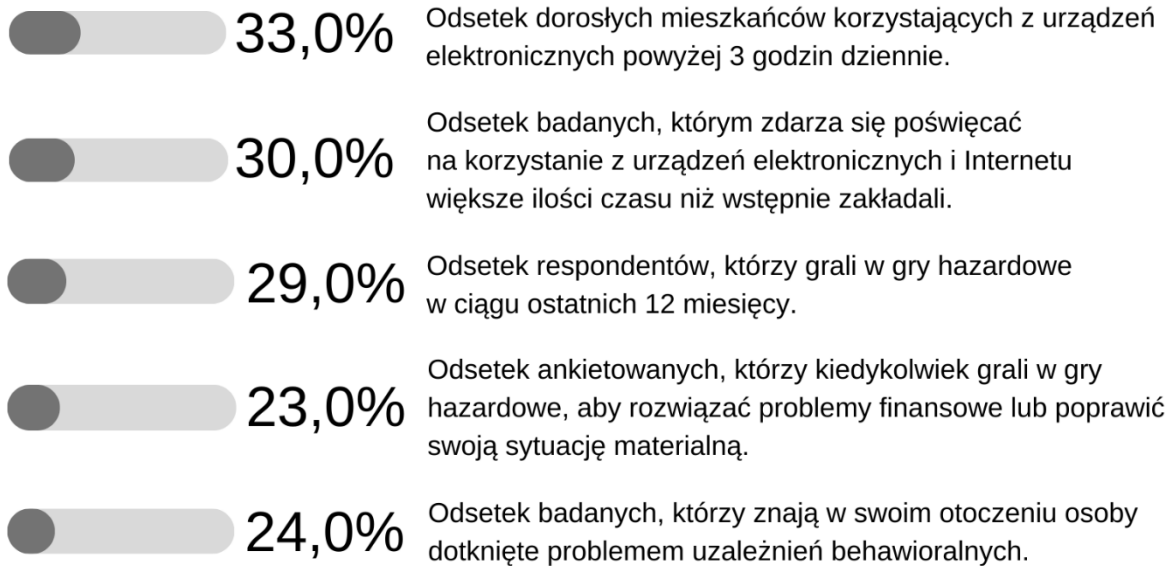
NIKOTYZM

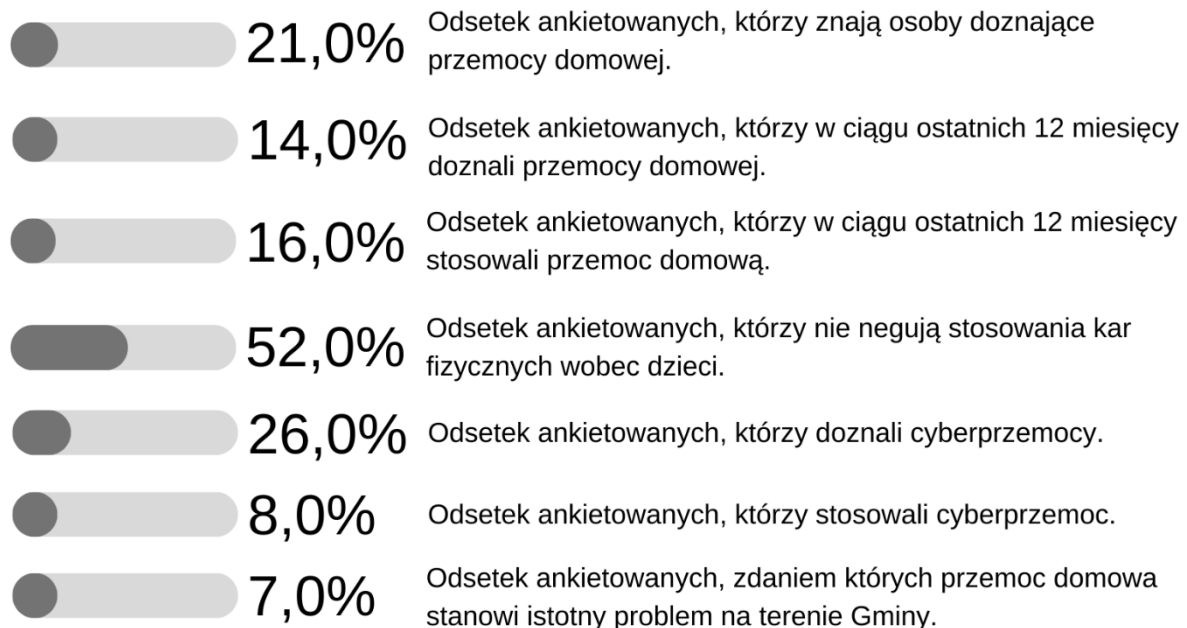
ŚRODKI PSYCHOAKTYWNE (INNE NIŻ ALKOHOL)

¹⁶ Odsetek mieszkańców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=100

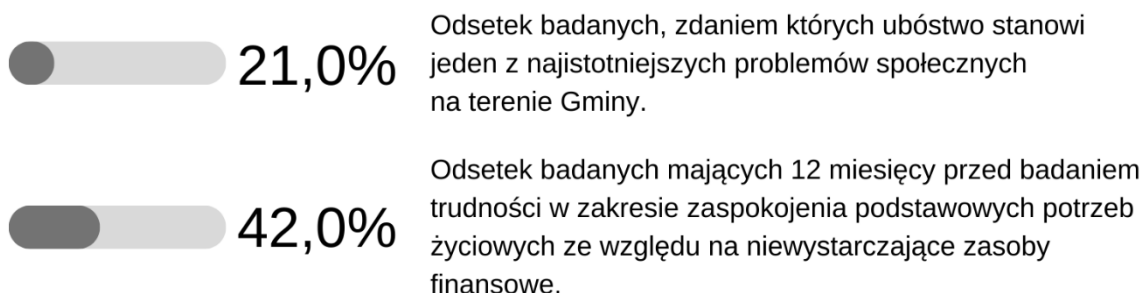
PROBLEMY NATURY BEHAVIORALNEJ

PRZEMOC

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są osoby z niepełnosprawnością.

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są osoby bezdomne.

Odsetek badanych, według których najbardziej narażone na wykluczenie społeczne na terenie Gminy są osoby starsze.

WNIOSKI Z BADANIA SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH¹⁷

Odsetek sprzedawców, którzy dostrzegają wzrost sprzedaży alkoholu na terenie Gminy.

Odsetek sprzedawców, którzy byli świadkami próby zakupu alkoholu przez osoby nieletnie.

Odsetek sprzedawców, którzy byli świadkami próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe.

Odsetek sprzedawców, którzy brali udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

Odsetek sprzedawców, którzy mają nieprawidłową wiedzę dotyczącą zakazu sprzedaży alkoholu.

¹⁷ Odsetek sprzedawców został obliczony z całej próby badawczej, tj. N=6

PARTNERZY W REALIZACJI PROGRAMU

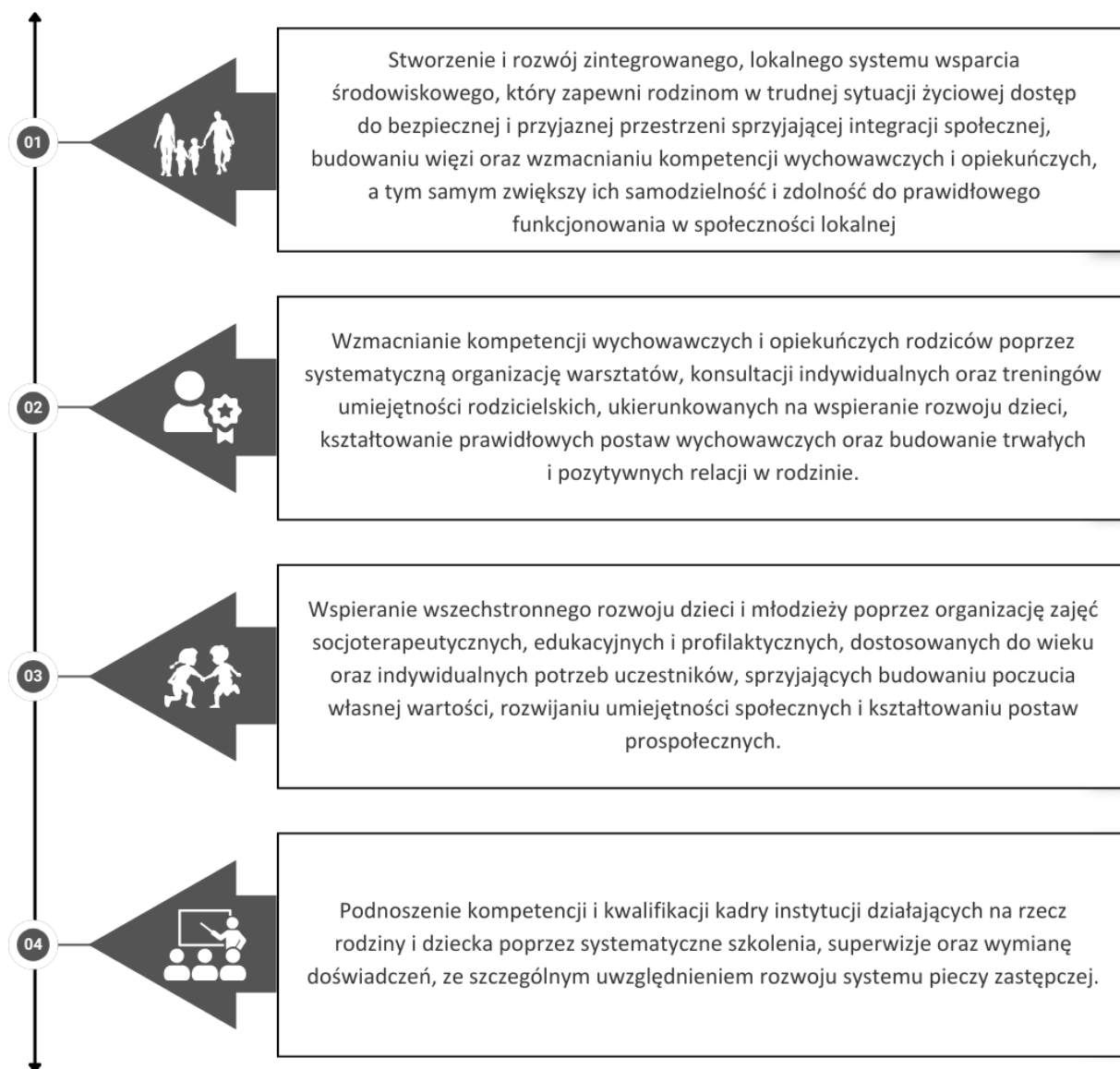
Zadania Programu realizowane będą przez instytucje i organizacje go tworzące, tj.:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach (GOPS),
2. Centrum Integracji Społecznej w Boćkach (CIS),
3. Zespół Interdyscyplinarny w Boćkach (ZI),
4. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Boćkach (GKRPA),
5. Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (PIK),
6. Komenda Powiatowa Policji w Bielsku Podlaskim (KPP),
7. Urząd Gminy Boćki (UG),
8. Placówki oświatowe z terenu gminy Boćki,
9. Gminna Biblioteka Publiczna w Boćkach (GBP),
10. Gminny Ośrodek Kultury w Boćkach (GOK),
11. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Bielsku Podlaskim (PPP),
12. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku Podlaskim (PCPR),
13. Powiatowy Urząd Pracy w Bielsku Podlaskim (PUP),
14. Organizacje pozarządowe (NGO).

CELE, ZADANIA I REALIZATORZY PROGRAMU

Celem nadrzędnym Programu jest tworzenie i rozwijanie zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin z terenu gminy Boćki, doświadczających trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w celu zapewnienia dzieciom możliwości dorastania w bezpiecznym, stabilnym i sprzyjającym rozwojowi środowisku domowym.

Cele operacyjne Programu:

Cele operacyjne Programu zostały opracowane na podstawie zidentyfikowanych problemów i zostały im przypisane oczekiwane rezultaty w wyniku realizacji Programu.

Cel operacyjny 1: Stworzenie i rozwój zintegrowanego, lokalnego systemu wsparcia środowiskowego, który zapewni rodzinom w trudnej sytuacji życiowej dostęp do bezpiecznej i przyjaznej przestrzeni sprzyjającej integracji społecznej, budowaniu więzi oraz wzmacnianiu kompetencji wychowawczych i opiekuńczych, a tym samym zwiększy ich samodzielność i zdolność do prawidłowego funkcjonowania w społeczności lokalnej:

- zapewnienie pomocy społecznej w formie finansowej i pozafinansowej rodzinom wymagającym wsparcia,
- zapewnienie dostępu do specjalistycznej pomocy oraz poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.1	Udzielanie rodzinom będącym w trudnej sytuacji życiowej pomocy finansowej i rzeczowej.	2025-2027	Liczba rodzin objętych pomocą społeczną. Liczba dzieci w rodzinach objętych pomocą społeczną. Liczba i formy udzielonej pomocy, tj.: 1. Liczba świadczeń pieniężnych. 2. Liczba świadczeń niepieniężnych.	GOPS
1.2	Zapewnienie dostępu do świadczeń pielęgnacyjnych dla rodzin wychowujących dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności.	2025-2027	Liczba dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności pobierających zasiłek pielęgnacyjny. Liczba osób pobierających świadczenie pielęgnacyjne na dziecko z niepełnosprawnością.	GOPS
1.3	Zapewnienie dzieciom i młodzieży pomocy w postaci posiłków, w tym w ramach programu „Posiłek w szkole i w domu”.	2025-2027	Liczba rodzin korzystających z posiłków w programie i poza programem. Liczba dzieci korzystających z posiłków w programie i poza programem. Liczba osób dorosłych korzystających z posiłków w programie i poza programem.	GOPS

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.4	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów o charakterze socjalnym oraz sportowym.	2025-2027	Liczba osób, objętych wsparciem stypendialnym w tym: socjalnym, szkolnym, sportowym.	UG
1.5	Udzielanie wsparcia poprzez pracę asystenta rodziny.	2025-2027	Liczba asystentów rodziny. Liczba rodzin korzystających ze wsparcia.	GOPS
1.6	Zapewnienie poradnictwa rodzinnego: psychologicznego, pedagogicznego, terapii indywidualnej, terapii grupowej, terapii rodzinnej dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.	2025-2027	Liczba osób korzystających z poradnictwa. Liczba udzielonych porad. Liczba terapeutów/specjalistów udzielających wsparcia.	GOPS, GKRPA, PPP, PIK
1.7	Zapewnienie specjalistycznego wsparcia w zakresie profilaktyki i terapii uzależnień.	2025-2027	Liczba osób objętych wsparciem.	GOPS, GKRPA, PPP, PIK, NGO
1.8	Udzielania wsparcia w formie Opieki Wytchnieniowej oraz Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością.	2025-2027	Liczba rodzin objętych wsparciem w formie Opieki Wytchnieniowej. Liczba rodzin objętych wsparciem w ramach AOON.	GOPS
1.9	Świadczenie pracy socjalnej przez pracowników GOPS.	2025-2027	Liczba rodzin objętych pracą socjalną.	GOPS
1.10	Udzielanie rodzinom z dziećmi pomocy w formie dodatków mieszkaniowych.	2025-2027	Liczba rodzin korzystających z dodatków.	GOPS
1.11	Objęcie rodzin wielodzietnych programem zniżek w ramach KDR.	2025-2027	Liczba wydanych KDR.	GOPS

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
1.12	Zapewnienie rodzinom wsparcia w formie wolontariatu.	2025-2027	Liczba wolontariuszy.	GOPS, NGO, placówki oświatowe
1.13	Kontynuowanie działalności PIK.	2025-2027	Liczba osób korzystających z poradnictwa.	GKRPA, UG
			Liczba udzielonych porad.	
1.14	Zainicjowanie utworzenia grup samopomocowych dla osób uzależnionych od alkoholu i dorosłych członków ich rodzin.	2025-2027	Liczba funkcjonujących grup samopomocowych.	GKRPA, UG, NGO
			Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy AA.	
			Liczba osób uczestniczących w spotkaniach grupy Al-Anon.	
1.15	Wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze, poprzez działania nastawione na zwiększenie poziomu integracji społecznej.	2025-2027	Liczba osób objętych wsparciem.	GOPS, PCPR, NGO
1.16	Udzielanie informacji o instytucjach świadczących pomoc na rzecz rodziny, a także o możliwościach i perspektywach poprawy swojej sytuacji.	2025-2027	Liczba udzielonych informacji.	GOPS, ZI, UG, KPP, GKRPA, PIK, placówki oświatowe

Cel operacyjny 2: Wzmacnianie kompetencji wychowawczych i opiekuńczych rodziców poprzez systematyczną organizację warsztatów, konsultacji indywidualnych oraz treningów umiejętności rodzicielskich, ukierunkowanych na wspieranie rozwoju dzieci, kształtowanie prawidłowych postaw wychowawczych oraz budowanie trwałych i pozytywnych relacji w rodzinie:

- rozwój oddziaływań służących wspieraniu i integrowaniu rodzin,
- wzmocnienie kompetencji rodziców w zakresie opiekuńczym i wychowawczym,
- włączenie rodzin wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem do aktywnego życia w społeczności lokalnej.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
2.1	Zapewnienie odpowiedniej liczby zatrudnionych asystentów rodziny do aktualnego zapotrzebowania, zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	2025-2027	Łączny wymiar czasu pracy asystentów rodziny. Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta rodziny.	GOPS
2.2	Współorganizowanie dla rodziców warsztatów w zakresie wzmacniania kompetencji wychowawczych oraz właściwego wypełniania ról rodzicielskich, np. w formie szkoły dla rodziców lub projektów finansowanych ze środków zewnętrznych.	2025-2027	Liczba zorganizowanych warsztatów. Liczba uczestników warsztatów.	UG, GOPS, GKRPA, PCPR, PPP, placówki oświatowe
2.3	Popularyzowanie działalności rodzin wspierających oraz zachęcanie rodzin w Gminie do podejmowania tej roli.	2025-2027	Liczba rodzin wspierających.	GOPS, UG
2.4	Współorganizowanie wydarzeń/imprez integrujących rodziny oraz promujących zdrowy tryb życia.	2025-2027	Liczba zorganizowanych wydarzeń. Liczba uczestników wydarzeń/imprez.	UG, GOPS, KS, GBP, GOK, NGO, GKRPA, placówki oświatowe

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
2.5	Organizowanie lokalnych kampanii uwrażliwiających na problemy rodzin.	2025-2027	Liczba zorganizowanych kampanii.	GOPS, UG, KPP, KS, GKRPA, GBP, GOK, placówki oświatowe
2.6	Prowadzenie aktywizacji społeczno-zawodowej dla rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.	2025-2027	Liczba osób objętych aktywizacją społeczno-zawodową.	GOPS, PUP, CIS

Cel operacyjny 3: Wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży poprzez organizację zajęć socjoterapeutycznych, edukacyjnych i profilaktycznych, dostosowanych do wieku oraz indywidualnych potrzeb uczestników, sprzyjających budowaniu poczucia własnej wartości, rozwijaniu umiejętności społecznych i kształtowaniu postaw prospołecznych:

- rozwój i zintensyfikowanie środowiskowych form wsparcia dla dzieci i młodzieży,
- upowszechnienie działań profilaktycznych wspomagających optymalny rozwój psychospołeczny dzieci i młodzieży.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
3.1	Poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych dla dzieci i młodzieży, zgodnych z rozpoznanymi potrzebami.	2025-2027	Liczba dzieci korzystających z zajęć pozalekcyjnych. Liczba dostępnych zajęć.	UG, GBP, GOK, placówki oświatowe
3.2	Realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży oraz programów edukacyjno-wychowawczych przeciwdziałających dysfunkcjom społecznym.	2025-2027	Liczba programów. Liczba dzieci objętych programami.	UG, GKRPA, placówki oświatowe
3.3	Zainicjowanie utworzenia placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.	2025-2027	Liczba dzieci i młodzieży uczęszczających do PWD.	GOPS, UG
3.4	Zainicjowanie utworzenia placówki zapewniającej opiekę nad dziećmi do lat 3.	2025-2027	Liczba miejsc w żłobku/klubie dziecięcym.	UG, NGO
3.5	Organizacja wypoczynku letniego i zimowego z programem profilaktycznym (alkohol, substancje psychoaktywne, przemoc) dla dzieci i młodzieży.	2025-2027	Liczba dzieci korzystających z wypoczynku z programem profilaktycznym.	UG, GKRPA, GOPS, placówki oświatowe
3.6	Realizacja warsztatów/programów rozwijających umiejętności psychospołeczne dzieci i młodzieży.	2025-2027	Liczba przeprowadzonych warsztatów/programów. Liczba uczestników.	GKRPA, GOPS, GBP, GOK, placówki oświatowe

Cel operacyjny 4: Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji kadry instytucji działających na rzecz rodziny i dziecka poprzez systematyczne szkolenia, superwizje oraz wymianę doświadczeń, ze szczególnym uwzględnieniem rozwoju systemu pieczy zastępczej:

- zwiększenie współpracy międzyinstytucjonalnej i międzysektorowej w zakresie wsparcia rodzin w sytuacjach kryzysowych,
- rozwój systemu pieczy zastępczej,
- zoptymalizowanie przekazu informacji na temat form wsparcia na rzecz rodzin,
- skuteczniejsze reagowanie na zmieniające się potrzeby rodzin,
- podnoszenie jakości świadczonego wsparcia,
- zapewnienie dzieciom opieki sprzyjającej ich rozwojowi w bezpiecznym i stabilnym środowisku.

Lp.	Zadania	Okres realizacji	Wskaźniki	Realizatorzy
4.1	Stałe monitorowanie i ocena sytuacji opiekuńczo-wychowawczej dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	2025-2027	Liczba spotkań w zespole ds. ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR
4.2	Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.	2025-2027	Liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych. Liczba spotkań zespołów ds. oceny sytuacji dziecka.	GOPS, PCPR
4.3	Współfinansowanie pobytu dzieci umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej.	2025-2027	Wysokość poniesionych nakładów finansowych. Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej.	GOPS, PCPR
4.4	Organizowanie szkoleń/warsztatów rozwijających kompetencje zawodowe pracowników instytucji zajmujących się wspieraniem rodziny.	2025-2027	Liczba zorganizowanych szkoleń/warsztatów, Liczba osób biorących udział w szkoleniu.	GOPS, GKRPA, ZI, PPP, PCPR

ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny dla gminy Boćki na lata 2025-2027 są mieszkańcy Gminy, szczególnie rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Program kierowany jest także do przedstawicieli instytucji i służb pracujących na rzecz rodzin oraz dzieci i młodzieży.

ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Zadania Programu Wspierania Rodziny dla gminy Boćki na lata 2025-2027 finansowane będą z następujących źródeł:

- środków własnych Gminy,
- środków finansowych z funduszy zewnętrznych, w tym rządowych, pozarządowych, programów celowych i funduszy unijnych.

EWALUACJA I MONITORING PROGRAMU

Celem ewaluacji jest oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów i rezultatów. Wyniki ewaluacji okresowej służą również ewentualnym modyfikacjom dokumentów programowych, a dostarczone za jej sprawą informacje powinny być wykorzystane przy przygotowaniu programu w następnym okresie programowania.

Cele badawcze ewaluacji Programu powinny opierać się na:

- 1) ocenie procesu realizacji działań i osiągniętych efektów Programu,
- 2) ocenie wdrażania i zarządzania Programem, w tym współpracy interdyscyplinarnej,
- 3) opracowaniu rekomendacji do stworzenia kontynuacji Programu.

W ramach ewaluacji należy przyjąć jedną bądź kilka technik badawczych, tj.:

- analizę dokumentów,
- badanie ankietowe adresatów Programu,
- badanie poprzez zogniskowany wywiad grupowy realizatorów Programu.

Przyjęte kryteria ewaluacji Programu to:

- a) **Kryterium skuteczności** (plan a wykonanie) – rozumiane jako stopień realizacji zaplanowanych celów i efektów Programu. Ocena pod kątem kryterium skuteczności skupi się głównie na ocenie wdrożenia działań w stosunku do założonego planu i osiągnięcia wskaźników rezultatów.
- b) **Kryterium efektywności** – ocena sprawności wdrażania i prawidłowości zarządzania Programem, w tym pod kątem zgodności z harmonogramem, ewentualnych trudności w jego realizacji, przepływu informacji między realizatorami.
- c) **Kryterium użyteczności** – ocena dopasowania założeń Programu do potrzeb jego odbiorców i realizatorów.
- d) **Kryterium trafności** – rozumiane jako stopień, w jakim zaplanowane cele odpowiadają zidentyfikowanym problemom.

Monitoring realizacji Programu Wspierania Rodziny dla gminy Boćki na lata 2025-2027 będzie opierał się przede wszystkim na gromadzeniu i analizowaniu danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach. Dodatkowo pozyskiwane będą informacje od innych instytucji i podmiotów w zakresie wskazanym w Programie. Działania wyznaczone do realizacji będą obszarami podlegającymi monitorowaniu. Koordynatorem Programu i jednocześnie instytucją wiodącą przy jego realizacji będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Boćkach. Rezultatem monitoringu będą sprawozdania roczne, o których mowa w art. 179 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Sprawozdanie z realizacji Programu Wójt będzie składał Radzie Gminy Boćki do dnia 31 marca każdego roku.

Dodatkowo sporządzane będą sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny, które będą przekazywane wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, zgodnie z art.176 ust. 6 wyżej cytowanej ustawy.

BIBLIOGRAFIA

1. Bank Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego.
2. Cudak S., Wybrane cechy współczesnego modelu życia małżeńskiego i rodzinnego, [w:] Pedagogika rodziny, red. S. Cudak, Kielce 2007.
3. Kawula S., Brągiel J., Janke A., Pedagogika rodziny, Toruń 1999.
4. Ocena Zasobów Pomocy Społecznej za 2022, 2023 i 2024 rok.
5. Raport o stanie gminy Boćki za rok 2024.
6. Sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Boćkach za 2024 rok.
7. Sprawozdania z działalności samorządów gminnych w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień KCPU-G1 za 2023 i 2024 rok.
8. Sprawozdanie z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Boćki za rok 2024.
9. Sprawozdania z realizacji Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Boćki za rok 2022 i 2023.
10. Sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny, w tym z Gminnego programu wspierania rodziny w Gminie Boćki za rok 2022, 2023 i 2024.
11. Żebrowski J., Współczesne przeobrażenia w funkcjonowaniu rodziny polskiej, [w:] Rodzina polska na przełomie wieków. Przeobrażenia, zagrożenia, patologie, red. J. Żebrowski, Gdańsk 2001.

SPIS WYKRESÓW, TABEL I RYCIN

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Liczba rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2022-2024	8
Wykres 2. Powody udzielania świadczeń z pomocy społecznej w 2024 roku	9
Wykres 3. Średniomiesięczna liczba rodzin korzystających z zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami oraz korzystających z jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka na przestrzeni lat 2022-2024.....	10
Wykres 4. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej z powodu alkoholizmu na przestrzeni lat 2022-2024	14
Wykres 5. Liczba wszczętych i kontynuowanych procedur NK na przestrzeni lat 2022-2024.	18
Wykres 6. Liczba osób podejrzanych o stosowanie przemocy domowej w latach 2022-2024	19
Wykres 7. Liczba osób stosujących przemoc, wobec których wystosowano nakaz opuszczenia miejsca zamieszkania w latach 2022-2024	20

SPIS TABEL

Tabela 1. Typy rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną w formie świadczeń w 2024 roku	9
Tabela 2. Dane dotyczące asystentury rodziny w gminie Boćki na przestrzeni lat 2022-2024	11
Tabela 3. Liczba rodzin i osób korzystających ze świadczenia alimentacyjnego oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024	11
Tabela 4. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej oraz kwota odpłatności w latach 2022-2024	12
Tabela 5. Liczba osób, którym przyznano wsparcie w ramach programu wieloletniego „Posiłek w szkole i w domu” oraz kwota świadczeń w latach 2022-2024	13
Tabela 6. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec osób uzależnionych w latach 2023-2024	15
Tabela 7. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w zakresie uzależnień w latach 2023-2024	16

Tabela 8. Dane statystyczne dotyczące działań Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych w latach 2022-2024	17
Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą domową w latach 2022-2024	18
Tabela 10. Liczba zakończonych procedur NK w latach 2022-2024.....	20
Tabela 11. Liczba osób i porad, których udzielono w ramach działalności Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w zakresie przemocy domowej w latach 2023-2024	21

SPIS RYCIN

Rycina 1. Podział zadań i kompetencji pomiędzy jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej	5
--	---

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zadaniem gminy jest opracowanie i realizacja gminnego programu wspierania rodziny. Niniejszy program jest kontynuacją programów wspierania rodziny realizowanych w gminie Boćki. Zadaniem programu jest utworzenie systemu wspomagającego rodzinę, zapobieganie dysfunkcji poprzez wyposażenie rodziny, dzieci i młodzież w kompetencje pozwalające samodzielnie zmagać się z problemami. Pomoc ta ma na celu wspieranie rodziców w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, umożliwienie powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej a także podtrzymanie uczestnictwa w życiu społecznym i właściwego wypełniania ról społecznych. Dla osiągnięcia tych celów konieczne jest współdziałanie wszystkich instytucji ukierunkowanych na wspieranie rodziny. Udzielanie wsparcia i pomocy specjalistycznej może uchronić przed wzrostem zjawiska degradacji rodzin a także powielaniem nieprawidłowych wzorców przez dzieci i młodzież w przyszłości.

Dotychczas obowiązujący Program Wspierania Rodziny przyjęty uchwałą Rady Gminy Boćki w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Gminie boćki na lata 2022 -2024 Nr XX/141/2021 z dnia 28 grudnia 2021 r. z dniem 31 grudnia 2024 r. utracił swoją moc.

W związku z powyższym przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025-2027 w Gminie Boćki jest w pełni uzasadnione.